

DOI 10.31558/2519-2949.2018.2.3

УДК 328.1/.123(437)

**Бусленко В. В., Східноєвропейський національний університет
імені Лесі Українки**

УРЯД ТА ПАРЛАМЕНТСЬКА ОПОЗИЦІЯ В ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ (ПОЛІТИКО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ ВЗАЄМОДІЇ)

Досліджено політико-правові аспекти взаємодії парламентської опозиції та уряду в Чеській Республіці після 1993 р. Виявлено роль, повноваження та ресурси парламентської опозиції при здійсненні контрольних функцій щодо уряду.

З'ясовано, що з одного боку відносини між урядом та парламентською опозицією зумовлюються інституційним дизайном, який детермінує політико-правове поле діяльності політичних суб'єктів, визначає канали їх взаємодії та встановлює певні обмеження. З іншого боку, вони залежать від співвідношення політичних сил в парламенті, рівня стабільності підтримки уряду, ефективності його політики і можуть балансувати від конфронтації до співпраці.

Відзначено, що парламентська опозиція в Чехії, за відсутності окремого правового регулювання її діяльності, залишається важливим політичним інститутом в механізмі стримувань та противаг. Обсяг прав, якими вона наділяється в Палаті депутатів, є достатньо високим, однак спроможність законодавчого впливу на уряд залишається незначною. Це зумовлено тим, що принцип більшості є конституційно закріпленим при формуванні уряду. Найбільш повно контрольні функції парламентської опозиції реалізуються через висловлення недовіри уряду. Ця процедура, не дивлячись на низьку результативність, все ж має помітний політичний ефект і є спробою поєднати парламентську діяльність з позапарламентською і спрямована на отримання політичних дивідендів у формі мобілізації протестного електорату. За умов відсутності стабільної підтримки уряду зі сторони парламентської більшості в опозиції зростають шанси впливу на уряд.

Забезпечуючи участь в парламентському контролі, парламентська опозиція в Чехії, взаємодіє як з парламентською більшістю, так і безпосередньо з урядом. При цьому задіюються в той чи інший спосіб різні моделі взаємодії: партійна, міжпартійна, позапартійна. Поведінка опозиції, її стратегія і тактика може залежати не лише від балансу політичних сил в парламенті, а й від позиції президента.

Ключові слова: парламентська опозиція, парламентська більшість, Чеська Республіка, парламент, вотум недовіри.

Загострення дезінтеграційних процесів в колишній Чехословаччині призвело до утворення в січні 1993 р. незалежних Чеської та Словацької республік. Після т.зв. «оксамитового розлучення» кожна з них почала розбудовувати власну політичну систему, взявши за основу попередню, яка діяла в 1990–1992 рр. Одним з чинників, який диференціював політичний простір колишньої Чехословаччини були альтернативні Компартії громадсько-політичні рухи, а пізніше політичні партії. Саме з їх діяльністю пов'язані «перенесення» та адаптація до нових суспільно-політичних умов інституту політичної опозиції. Після перших демократичних виборів в двох державах з'явилися передумови для виникнення парламентської опозиції. Попри однакові стартові умови роль і статус даного інституту у системі владних відносин Чехії має свою специфіку. Для глибшого розуміння траєкторій розвитку посткомуністичних трансформацій є досить важливим з'ясувати як вибудовуються відносини між урядом та парламентською опозицією. Їх характер та динаміка у значній мірі впливає на урядову стабільність, як і на політичну стабільність в країні загалом. У випадку Чехії, беручи до уваги короткостроковий період діяльності уряду та нестабільний чисельний склад провладних коаліцій, концептуалізація моделі відносин парламентської опозиції та уряду має важливе значення для з'ясування ефективності функціонування механізму стримування та противаг.

Метою статті є дослідження політико-правових аспектів взаємодії парламентської опозиції та уряду в Чеській Республіці після 1993 р. З огляду на це важливим завданням є виявлення ролі, повноважень та ресурсів парламентської опозиції в країні при здійсненні контрольних функцій

щодо уряду. Зосередимося, головним чином, на процедурі голосування за недовіру уряду – найголовнішому інструменту впливу парламентської опозиції.

Оскільки заявлена наукова проблематика стосується політико-правових аспектів функціонування парламентської опозиції та уряду, то вона генерується й вирішується в основному на підставі апелювання до доробків чеських науковців, зокрема таких із них, як С. Балік [1], В. Хлоушек, Я. Шедо [2], З. Мансфелдова, П. Гуасті [3], Л. Лінек [4], Й. Силова [5]. Теоретико-методологічний аспект проблеми, зокрема ефективність механізмів парламентського контролю, розкрито в працях М. Лавера та А. Кеннез [6]. Серед українських дослідників, які розглядають окремі аспекти діяльності парламентської опозиції, відмітимо Г. Зеленько [7], С. Сороку [8].

Значною мірою відносини між урядом та парламентською опозицією зумовлюються інституційним дизайном, який детермінує політико-правове поле їх діяльності, визначає канали взаємодії та встановлює певні обмеження. Відзначимо, що правова інституціоналізація парламентської опозиції в європейських країнах є швидше винятком, ніж правилом. Відсутня вона і в Чехії. Тому для розуміння меж і потенційних можливостей впливу опозиції на уряд доцільно проаналізувати відносини між Палатою депутатів та урядом. У Чехії найважливішим інститутом, який легітимізується виборами, є парламент. У відповідності до Конституції Чеської республіки, прийнятої Чеською Національною асамблеєю 16 грудня 1992 р. і яка вступила в дію з 1 січня 1993 р., політична система набувала рис парламентської демократії [1, с. 13]. В країні запроваджений бікамеральний парламент, який складається з Палати депутатів та Сенату. Палата депутатів нараховує 200 членів, обраних на онові пропорційного представництва терміном на чотири роки. Чеська парламентська модель є асиметричним бікамералізмом так як повноваження Палати депутатів є значно ширшими, ніж у Сенаті. Виконавчі функції в країні покладені одночасно на президента, який є главою держави та уряд, очолюваний прем'єр-міністром.

Чеський парламент суттєво впливає на формування виконавчої влади. Це впливає з процедури обрання президента, яке відбувається на спільному засіданні двох палат. Центральним органом виконавчої влади в країні є уряд, якого призначає президент республіки за згодою Палати депутатів. Баланс сил – це основна аксіома демократичних політичних режимів. У випадку Чехії, уряд та парламент взаємопов'язані. Палата депутатів голосує за призначення складу уряду, а уряд відповідальний перед нею (ст. 68) [9]. Палата депутатів виконує три основні ролі: по-перше, законодавчу; по-друге, легітимізуючу (голосування за призначення уряду); по-третє, контролюючу (здійснення контролю за діяльністю уряду). Враховуючи значну політичну вагу Палати депутатів по відношенню до уряду та суперечливість процесу формування стійкої урядової більшості, вивчення політичної поведінки, ресурсів та можливостей впливу парламентської опозиції на уряд має істотне значення для розуміння системи владних відносин в Чехії.

Конституційні положення визначають особливу роль партій в механізмах парламентського контролю над урядом. Під механізмами парламентського контролю розуміється «система норм, що регулює встановлений порядок проведення спостереження і перевірки в основному діяльності органів виконавчої влади, що здійснюється як парламентською більшістю і опозицією, так і допоміжними органами вищого законодавчого органу, і спрямований на оцінку цієї діяльності з можливим застосуванням санкцій (вотуму недовіри, резолюції осуду, імпічменту тощо)» [10, с. 12].

Відповідальність уряду перед Палатою депутатів досягається за рахунок двох основних конституційних процедур. Перша – висловлення довіри уряду. Згідно ст. 67 п. 2. Конституції президент призначає голову уряду і за його пропозицією інших міністрів. Щоб розпочати роботу новостворений кабінет повинен впродовж 30 днів після призначення забезпечити підтримку більшості від присутніх в Палаті депутатів. Якщо уряд не отримав таку довіру, то процедура повторюється. Коли і в цьому випадку не досягнуто позитивного результату, то згідно зі ст. 68. п. 4. Основного закону, президент призначає голову уряду за пропозицією голови Палати депутатів. Загалом майже всі уряди Чехії отримали таку підтримку парламенту, за винятком першого кабінету М. Тополанека (утвореного у вересні 2006 р.) та перехідного уряду Й. Руснока (утвореного у липні 2013 р.). Іноді практикується вотум довіри парламенту з ініціативи уряду. У цьому випадку для позитивного рішення необхідно набрати просту більшість голосів. Якщо ж такої довіри не отримано, то Кабінет міністрів повинен подати у відставку, а президент зобов'язаний її прийняти.

Другою, не менш важливою процедурою є голосування за недовіру уряду. Воно проводиться на прохання мінімум 50 парламентарів Палати депутатів. Для висловлення недовіри уряду

необхідна більшість від усього депутатського складу. Голосування за довіру чи недовіру уряду є найбільш дієвим механізмом політичного впливу не лише провладних, але й опозиційних партій. В Чехії передбачена лише колективна (солідарна) відповідальність урядів [8, с. 75]. Такий вид відповідальності означає, що коли Палата депутатів не схвалила його діяльність, то у відставку відправляється весь кабінет, при цьому провина окремих міністрів не диференціюється. Різновидом колективної відповідальності уряду є відповідальність, за якої недовіра його голові, призводить до відставки всього уряду. Така процедура конституційно закріплена в законодавстві країни.

З огляду на значні контролюючі функції парламенту та способи його формування, істотним чином зростає роль політичних партій, об'єднаних в депутатські групи та фракції, в утворенні стійкої парламентської більшості, здатної впливати не лише на законодавчий процес, а й безпосередньо на формування кабінету. Виходячи з того, що кабінет формується, як правило, з середовища парламентської більшості, то провладні депутати зацікавлені в підтримці міністрів від їхньої партії або від коаліції більшості. Більше того, між представниками парламентської більшості та окремими міністрами встановлюються стійкі взаємовідносини. Це зумовлене тим, що Конституція дозволяє депутатам займати посаду міністра одночасно з виконанням депутатських повноважень. Згідно ст. 38. Основного закону член уряду має право приймати участь у засіданнях обох палат, їх комітетів та комісій. Однак, він не повинен займати посаду в жодній з палат, бути членом будь-якого комітету або брати участь у слідчих комісіях [5, с. 135-140]. Дублювання посад істотно зміцнює позиції уряду в Палаті депутатів завдяки повній підтримці з боку депутатів/міністрів, і дозволяє як уряду, так і парламентській більшості, здійснювати ефективну комунікацію та координацію дій та є чинником стабілізації чисельності парламентської більшості. В той же час, така ситуація дещо послаблює позицію прем'єр-міністра у стосунках з міністрами, так як кар'єра останніх не повністю залежить від участі в уряді, а депутатський статус надає їм більшу незалежність [4, с. 27].

Проте це зовсім не означає послаблення функцій парламентського контролю. Він безпосередньо здійснюється парламентською опозицією. Її основним завданням є, на думку української дослідниці У. Ільницької, критичний аналіз дій правлячої більшості; виявлення та викриття недоліків у державній політиці; оприлюднення та обґрунтування критичних оцінок діяльності уряду (глави держави); розроблення і внесення на розгляд парламенту (або його палат) альтернативних рішень щодо соціально-економічного та політичного життя суспільства [11, с. 77]. За умов хиткого становища депутатської більшості опозиція, прагнучи здобути владний ресурс, може загострити питання про парламентську відповідальність уряду. Для парламентської опозиції контролю над урядом передбачає можливість здійснення певного впливу на його діяльність. Йдеться не лише про безпосередню законодавчу активність, тобто голосування «за» або «проти» урядових законопроектів, а й про неформальні консультації, «виклики» міністрів на засідання Палати депутатів або на засідання парламенту або комітетів чи комісій, депутатські запити тощо. Проте ці засоби впливу не є завжди ефективними так як не передбачають правових наслідків і не носять зобов'язуючий характер.

Найбільш ефективним засобом парламентського контролю зі сторони опозиції є вотум недовіри. Як свідчить статистика, за період з 1992 по 2013 рр. здійснено 11 спроб відправити уряд у відставку. Характерно, що в 2002–2006 рр. вотум недовіри ініційовано депутатами лише два рази, в 2006–2010 рр. – п'ять разів, а в 2010–2013 рр. – чотири рази [3, с. 6]. З усіх здійснених спроб лише 4 виявилися успішними. Зростаюча кількість процедур голосування за недовіру уряду в Палаті депутатів змінила цей контрольний механізм на користь парламентської опозиції. Це дозволяє їй вводити в політичний дискурс нові «чутливі» теми, критикувати уряд та певний час перебувати в центрі уваги засобів масової інформації.

Незважаючи на те, що вотум недовіри може стати способом притягнення до відповідальності уряду, рівень довіри до цього механізму контролю є відносним. Зокрема, М. Лейвер і А. Кеннез, доводять, що в західних демократичних країнах, зазвичай, легше ініціювати таку процедуру і її можна застосувати практично в будь-який час, а обмеження є винятком. Прикладом є Греція, яка встановила шестимісячний інтервал між голосуванням за недовіру [6, с. 280]. В Чехії відсутній інститут конструктивного вотуму недовіри. Тому опозиційна партія чи партії, що інспірують таке голосування, можуть не мати персональну альтернативу голови уряду чи його складу навіть тоді, коли уряд буде відправлений у відставку. Це чітко продемонстровано у вираженні вотуму недовіри другому кабінету М. Тополанека в травні 2009 р. Тому для опозиції створюється вигідна можливість поєднати парламентську та позапарламентську види діяльності з метою власного піару. Адже будь-

які подібні прецеденти звернені, передусім, до виборців з метою їх активної мобілізації в міжелекторальний, і особливо, в електоральний період.

Роль парламентської опозиції істотно зростає, коли урядом ставиться питання про вотум довіри. Дана процедура, як правило, може мати на меті з'ясування ступеня підтримки зі сторони провладної більшості важливих урядових рішень чи урядової політики. В той же час, такі дії можуть бути спровоковані деструктивною діяльністю парламентської опозиції, яка своїми діями посилює урядову нестабільність. Взагалі, всі запити, зроблені урядом про те, щоб легітимність цього інституту була підтверджена депутатами, були успішними. Винятком стало голосування про недовіру до першого уряду М. Тополанека (жовтень 2006 р.). Таким чином, зусилля опозиції, спрямовані на голосування за недовіру уряду, є скоріше демонстрацією активної політичної позиції, ніж ефективним способом змусити уряд піти у відставку. Ефективність таких дій звичайно зростає за умов встановлення чисельного паритету між провладним та опозиційними блоками та високої дисципліни серед опозиційних депутатів.

Поведінка парламентської опозиції, її стратегія і тактика може залежати не лише від балансу політичних сил в парламенті, а й від позиції президента. Не дивлячись на домінування парламенту в системі розподілу державної влади, не можна недооцінювати такого гравця. Згідно Конституції він має право розпуску парламенту, зокрема, у випадку відсутності кворуму впродовж трьох місяців; коли новопризначений уряд отримав вотум недовіри, керівника якого президент призначив за пропозицією голови Палати депутатів; коли Палата депутатів впродовж трьох місяців не прийняла постанову по урядовому законопроекті, з обговоренням якого уряд пов'язує питання про довіру (ст. 35). Відсутність стійкої парламентської більшості та підтримки зі сторони опозиції призначеному президентом уряду може призвести до розпуску парламенту та проведення дострокових виборів. Коли ж опозиція не готова до таких виборів, а її позиції є досить слабкими, то з метою недопущення небажаного сценарію розвитку подій, можливий варіант перемовин з провладними силами для узгодження перспективних кандидатів.

Забезпечуючи участь в парламентському контролі, опозиція може взаємодіяти як з парламентською більшістю, так і безпосередньо з урядом. При цьому задіюються в той чи інший спосіб різні моделі: партійна, міжпартійна, позапартійна. Сама політична взаємодія влади й опозиції визначається як «вербальний і невербальний обмін ними обґрунтованими й, як правило, протилежними змістами, позиціями, поглядами відповідно до їх переконань і певних правил і процедурами з метою прийняття важливих політичних рішень із соціально-значимих проблем» [12, с. 30].

Опозиційні депутати також можуть займати посади в керівних органах Палати депутатів на рівні заступників голови, в парламентських комітетах, комісіях (обов'язкових) та комісіях з розслідування (факультативних, створених лише в межах Палати депутатів і призначених для розслідування питань, що становлять державний інтерес), якщо принаймні 40 депутатів підтримають рішення про їх створення.

Окремі депутати від опозиції та групи депутатів можуть скористатися правом законодавчої ініціативи та подати на розгляд Палати депутатів свій законопроект, який обговорюється в процесі трьох читань. При цьому для прийняття звичайного закону необхідна більшість усіх присутніх (принаймні 34 депутати або 14 сенаторів). Обидві палати мають кворум, якщо є присутньою принаймні одна третина від чисельного складу. Законопроект після схвалення Палатою депутатів вважається прийнятим у випадку, коли Сенат впродовж 31 дня не повернув його на доопрацювання. Проте впродовж цього часу сенатори можуть відхилити закон або повернути його у виправленому варіанті до Палати депутатів. Якщо Палата депутатів бажає схвалити змінений текст Сенатом, то достатньо більшості від усіх присутніх депутатів. Якщо ні, то поправки повинні бути відхилені більшістю від усіх присутніх депутатів (якщо вони цього забажають). Після цього за поданий законопроект голосують за його первісною формою (знову більшістю голосів, а подальші правки більше не подаються). Якщо припустити, що в Сенаті, який обирається за мажоритарною виборчою системою, більшість становлять опозиційні депутати, вони все ж не зможуть внести зміни або просунути законопроект не маючи більшості в Палаті депутатів або без підтримки цієї більшості. За умови, коли проурядові партії досить сильні і є невисоким рівень міжпартійної конкуренції, опозиція має мало шансів на успіх.

Навіть у випадку подачі законопроекту від опозиції президент має право на вето і може, за винятком конституційних законопроектів, повернути прийнятий закон впродовж 15 днів до Палати депутатів. Для подолання вето необхідно набрати більшість від усього складу нижньої

палати. З огляду на те, що президент обирається в парламенті парламентською більшістю, він зацікавлений підтримувати законопроекти, ініційовані, насамперед, провладними депутатами та урядом. Проте глава держави має інтерес і в налагодженні співпраці з парламентською опозицією. Її роль є значною в процедурі голосування за кандидатуру президента. Сам виборчий процес є досить складним і дозволяє повною мірою врахувати думку парламентської меншості. Для того щоб кандидат, який отримав найбільшу кількість голосів у першому турі в Палаті депутатів та перейшов до другого туру разом із кандидатом, який отримав найбільшу кількість голосів у Сенаті, потрібна підтримка більшості усіх депутатів та senatorів.

У другому турі обирається кандидат, який отримав голоси більшості усіх присутніх депутатів та senatorів. Коли опозиція чисельно переважає в Сенаті, то це ускладнює виборчі процедури. Якщо ж в другому турі не обрано жодного кандидата, то впродовж чотирнадцяти днів проходить третій раунд, в ході якого обирається кандидат від другого туру, котрий отримав більшість голосів усіх присутніх депутатів та senatorів. Так як кількість повторних виборів не обмежена Конституцією, то кандидатура має бути узгоджена як більшістю, так і опозицією. Щоб отримати додаткову підтримку свого кандидата, парламентська більшість потребує розширення коаліції за рахунок залучення нових senatorів або укладення тимчасового «союзу» з опозицією. Для парламентської опозиції з'являється шанс в ході перемовин як з лідерами провладної більшості, так і з кандидатом, «виторгувати» певні дивіденди. В даному випадку між основними політичними опонентами створюються умови для налагодження конструктивної співпраці. Гіпотетично можна припустити, що для опозиції це гра в «нульову» суму, коли вона нічого не програє, а лише виграє в ході поступок від провладної більшості.

Таким чином, парламентська опозиція в Чехії, за відсутності окремого правового регулювання її діяльності, залишається важливим політичним інститутом в механізмі стримувань та противаг. Обсяг прав, якими вона наділяється в Палаті депутатів, є достатньо високим, однак спроможність законодавчого впливу на уряд залишається незначною. Це зумовлено тим, що принцип більшості є конституційно закріпленим при формуванні уряду. Найбільш повно контрольні функції парламентської опозиції реалізуються через висловлення недовіри уряду. Ця процедура, не дивлячись на низьку результативність, все ж має помітний політичний ефект, є спробою поєднати парламентську діяльність з позапарламентською і спрямована на отримання політичних дивідендів у формі мобілізації протестного електорату. За умов відсутності стабільної підтримки уряду зі сторони парламентської більшості в опозиції зростають шанси впливу на уряд.

Бібліографічний список:

1. Balik S. The Political System in the Czech Republic / S. Balik, V. Hloušek, J. Holzer / Political Systems of Visegrad Group Countries / Ed. W. Gizicki. – Trnava-Lublin: University of Ss Cyril and Methodius in Trnava, 2012. – P. 13–41.
2. Hloušek V. Political parties and party system in the Czech Republic after 1989. [Електронний ресурс] / V. Hloušek, J. Šedo. – Режим доступу: http://ispo.fss.muni.cz/uploads/2download/Working_papers/ispo_wp_2007_10.pdf.
3. Mansfeldova Z. Parliamentary Opposition in the Czech Republic. [Електронний ресурс] / Z. Mansfeldova, P. Guasti. – Режим доступу: <https://ecpr.eu/Filestore/PaperProposal/69c98acc-1ff0-4016-8e7d-89d6dc284028.pdf>.
4. Linek L. The Parliament of the Czech Republic, 1993–2004 / L. Linek, Z. Mansfeldová // Journal of Legislative Studies. 2007. – Vol. 13. – No. 1. P. 12–37.
5. Syllová J. Parlament České republiky / J. Syllová, J. Georgiev, P. Kolář, Š. Pecháček. – Praha: Linde, 2008. – 478 s.
6. Laver M. Government Accountability in Parliamentary Democracy / M. Laver, A. Kenneth / Democracy, Accountability and Representation. – Cambridge NY: Cambridge University Press, 1999. P. 279–296.
7. Зеленько Г. Політична «матриця» громадянського суспільства (досвід країн Вишеградської групи та України) / Г. Зеленько. – К.: Знання України, 2007. – 336 с.
8. Сорока С. Механізми взаємодії уряду і парламенту в процесі державного управління: досвід країн Європейського Союзу та українська практика / С. Сорока. – М.: Видавництво ЧДУ імені Петра Могили, 2012. – 421 с.
9. Constitution of the Czech Republic of 16 December 1992. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.usoud.cz/fileadmin/user_upload/Tiskova_mluvci/Ustava_EN_ve_zneni_zak_c._98-2013.pdf.
10. Коврякова Е. Парламентский контроль: зарубежный опыт и российская практика / Е. Коврякова. – М.: ОАО «Издательский дом «Городец», 2005. – 191 с.
11. Ільницька У. Парламентська опозиція як інституційний аспект контрольної функції парламенту / У. Ільницька // Українська національна ідея: реалії та перспективи розвитку. – 2011. – Вип. 23. – С. 76–84.

12. Бойко О. Аналіз інформаційно-комунікативних технологій як механізму досягнення політичного результату / О. Бойко // Науковий вісник Ужгородського університету. – 2009. – Серія: Політологія, Соціологія, Філософія. – Вип. 11. – С. 29–34.

Buslenko V. V. Government and Parliamentary Opposition in the Czech Republic (Political and Legal Aspects of Interaction)

The political and legal aspects of interaction of the parliamentary opposition and the government in the Czech Republic after 1993 were investigated. The role, powers and resources of the parliamentary opposition in the country while carrying out of government control functions are explained.

It is clarified that on the one hand, the relations between the government and the parliamentary opposition in the country are determined by the institutional design, which determines the political and legal field of activity of political persons, determines the channels of their interaction and establishes certain restrictions. On the other hand, they depend on the ratio of political forces in the parliament, the level of stability of government support, the effectiveness of its policies and can balance from confrontation to cooperation.

It is noted that the parliamentary opposition in the Czech Republic, in the absence of a separate legal regulation of its activities, remains an important political institution in the mechanism of containments and counterbalances. The extent of the rights it is granted in the House of Representatives is rather high, despite the fact that the capacity of legislative influence on the government remains insignificant.

This is due to the fact that the majority principle is constitutionally vested in the formation of the government. In the most complete way the control functions of the parliamentary opposition are carried out through a vote of no confidence in the government. This procedure, despite its poor performance, still has a notable political effect and is an attempt to combine parliamentary activity with the extra-parliamentary and aims at obtaining political dividends in the form of mobilizing the protest electorate. Under the conditions of absence of stable support of the government from the side of the parliamentary majority, the chances of influence on the government grow among the opposition.

Key words: *parliamentary opposition, parliamentary majority, Czech Republic, parliament, vote of no confidence.*